

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

2005-yil 4 - 10 - aprel N:14 (66503)

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va
Axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi
Xalq Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar
Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» Hukumatga
qarashli bo'lmagan xalqaro
xayriya jam'armasi.

ORZUIM CHECHAGI

Men 1-o'rtta maktabning 6-sinfida tahsil olaman. Kelajakdagi orzuim-yetuk shoira bo'lish. Ba'zan o'ylanib qolaman, agar men boshqa tengdoshlarim kabi o'qimasam, orzularim sari intilmasam, qanday qilib unda yurtga sodiq farzandman, deya olaman? Shuning uchun ham umidlaring yo'lida tinmay izlanib, har taraflama barkamol inson bo'lmoqchiman.

Orzularim go'yoki,
Qaynar buloqqa o'xshar,
Umidim kaftar misol,
Parvoz qilishni istar.
Yillar o'tgani sayin,
Orzuim o'sib borar.
Yorqin yulduzcha kabi,
Yo'lim yoritib turar.
Finmayin mehnat qilib,
Kuch-quvvatga to'laman.
Ona xalqimga sodiq,
Asl farzand bo'laman.

Roza ZARIPOVA,
Xorazm viloyati, Urganch tumani.

BUNCHALAR SUYUKLI BO'LMASANG, BAHOR!

Bahor... Fasllar kelinchagi nozli tebranib, yam-yashil maysalar va turfa gullar og'ushiga burkandi. Bahor, seni qanchalar intiq kutdim, qanchalar sog'indim seni... Qaniydi, to'rt fasl ham bahor bo'lsaydi. Yo'q, yo'q, unda sen bunchalar suyakli, bunchalar go'zal bo'lmasding, balki.

Bahor, mayin sabo ham sening ismingni shivirlamoqda. Osmon uzra arg'imchoq solib

uchib o'tayotgan turnalar qo'shig'ida ham sening noming. Bunchalar go'zal, nafis ranglarni, jilolarni qaydan olgansan o'zi?...

Senga intiq tabiat poyingga turfa chechaklarni yoyadi. To'g'rirog'i, tashlagan har bir qadamingda chechaklar kuladi, maysalar unadi. O'zing bilan birga yetaklab kelgan erka farzanding Navro'zoy xonadonlarimizga qut-baraka, baxtu saodat, sog'lik-omonlik olib keladi.

Guljahon ATABOYEVA,
Samarqand viloyati, Oqdaryo pedagogika kollejining
huquqshunoslik fakulteti, 1 - bosqich talabasi.

Navro'z keldi, yangi kun,
Bu kun tenglashdi kun-tun.
Xush kelding go'zal ayyom,
Oyim pishirar taom.

Faom nomi sumalak,
Daraxtlar ochdi kurtak.
Ko'kka chiqdi kamalak,
Xush kelding, go'zal Navro'z!

Dehqon yerga rizq sochar,
Gullar bahringni ochar.
Sen kelsang, qayg'u qochar,
Xush kelding, go'zal Navro'z!

Ko'kda uchar turnalar,
Bahor go'zal bunchalar,
Fuz ochadi g'unchalar,
Xush kelding, go'zal Navro'z!

CHET ELNI ORZULAGANLAR...

Hozirgi kunning aksariyat yoshlari chet ellarda, xususan, Amerika, Germaniya, Yaponiyada o'qishni orzu qilishlari sir emas. Amerika bizning nazarimizda bamisoli jannat. Shu bilan birga u yerda yashash ham bizning ulkan orzularimizdan biridir. Aslida-ku, orzuga ayb yo'q. Lekin bugungi kunda bilimli, iqtidorli ayrim yoshlarimiz yurtimizda ularning bilim olishlari uchun yaratilayotgan shart-sharoitlardan bexabarmilar deymen. Go'yoki, O'zbekistonda emas, chet elda o'qishsa, bilim doiralari yanada kengroq bo'larmish. Bunday so'zlarni eshitib, ochig'i jahlim chiqib ketadi. Oldingdan oqqan suvning qadri yo'q, deb shunga aytisharmikan? Nahotki, shunday fikrlaydigan ayrim yoshlarimiz bu gaplari bilan o'z Vatamlarini kamsitishayotganini bilishmasa?! Ular orzu qilayotgan o'sha «jannat»ni ham o'sha yurtning bilimli, salohiyatli yoshlari yaratgan emasmilar? Nahotki, bizning iqtidorimiz, bilimimiz o'sha «jannat»dan ham zo'r, har tomonlama rivojlangan mamlakat yaratishga yetmasa?.. Bizlar chet elda emas, chet elliklar O'zbekistonda o'qishini orzu qilishsa arziydigan yurtga aylantirolmasak?!

Ishnoch bilan ayta olamanki, albatta aylantira olamiz. Buning uchun qalbimizda Vatanga muhabbat, elga sadoqat tuyg'ulari bo'lsa bas.

Sanobar JUMANOVA,
Respublika Nafis san'at litseyi o'quvchisi.

ALISHERNING JAZOSI

Bir shaharda Alisher va Alibek ismli akakalar yashashgan ekan. Bir kuni Alisher ukasini bog'da uxlab yotganini ko'rib qolibdi.

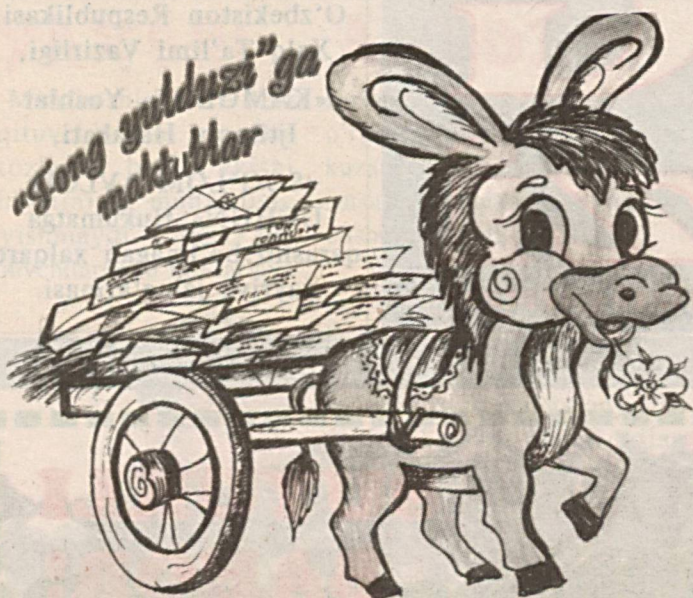
Uning yonida mushugi ham bor ekan. Alisher ukasi bilan mushugini qo'rqitish uchun katta tozi itini zanjirini yechib yuboribdi. Alibek sakrab o'rnidan turibdi, mushuk esa daraxtga chiqib olibdi. It Alibekning yoniga borib, uni qo'rqitish o'rniga erkalanib,

suykalibdi. Shu payt tozi it Alisherning qo'lidagi nonni ko'rib qolibdi va uning yoniga yuguribdi. Alisher jon holatda qocha boshlabdi. Lekin tozi it unga yetib olib, qo'lidagi nonga tashlanibdi. Bundan qo'rqib ketgan Alisher bor ovozi bilan baqira boshlabdi. Iti nonni yeb bo'lgach, nari ketibdi. Buni ko'rib turgan Alibek akasining ustidan rosa kulibdi va «Birovga chox qazisang, o'zing yiqilasan», degan gapni eshitganmisan, -debdi. Alisher ukasining oldida mulzam bo'lib qolibdi.

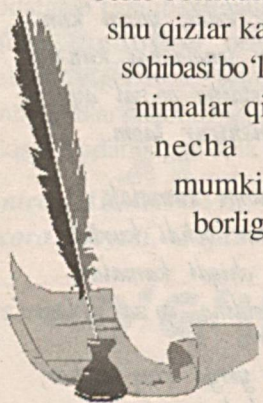
Hilola AMINOVA,
Xorazm viloyati, Gurlan tumanidagi 6-gimnaziyaning 7-«B» sinf o'quvchisi.

ZULFIYA QIZ BO'LMOQCHIMAN

Men, Xulkaroy Atayeva Xorazm viloyati, Urganch shahridagi 21- sonli tarix faniga ixtisoslashgan maktabda o'qiyman. O'qishlarim yaxshi va a'lo. Biz sinfimiz bilan sevimli gazetamiz «Tong yulduzi»ga obuna bo'lganmiz. Menga unda chop etilayotgan maqolalarning barchasi yoqadi. Ba'zi tengdoshlarim kabi men ham she'rlar yozishni mashq qilib turaman. Gazetaning ko'p sonlarida Zulfiya mukofoti sovrindori bo'lmoqchi bo'lgan qizlar haqida maqolalar berib boriladi. Men ham kelajakda ana shu qizlar kabi Zulfiya mukofotining sohibasi bo'lmoqchiman. Buning uchun nimalar qilishim kerak? Tanlovda necha yoshdan qatnashish mumkinligini, qanday shartlari borligi haqida batafsil ma'lumot bersangiz.

5-«B» sinf
o'quvchisi.

JATTILAR MASKANIDA

Poytaxtimizning Akmal Ikromov tumanida joylashgan 19- bolalar bog'chamiz «Diyor» deb nomlanadi. Bu maskan bizning fayzli ikkinchi uyimiz desak, mubolag'a bo'lmaydi. Chunki kunimizning asosiy qismi beg'ubor bolajonlar davrasida o'tadi-da. Ular kulsa kulamiz, birgalashib o'ynaymiz, quvnamiz.

Gaplarimga ishonmasangiz, yaxshisi ta'lim-tarbiya maskanimizga bir keling. Albatta biron bir tadbirning, bayram yoki tantananing ustidan chiqasiz. Ayniqsa, bahorning ilk kunlaridan oq

tabiat sayllari-yu, qiziqarli o'yinlarimiz ko'paygandan ko'payib ketdi. Y a q i n d a bog'chamizning tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilari ishtirokida o'tkazilgan «Varraklar sayli» bolajonlarimiz qalbini zavqqa to'ldirdi. Botirjon yasagan varrak eng uzoqqa uchdi. «Eng chiroyli varrak» deb Jamoljonning varragi, «Eng katta varrak» deb esa Mirshahzodning varragi tanlandi. Bolajonlar shirinso'z bog'cha opalari Nargiza Abdumutalovaga varrak yasashni o'rgatganligi uchun ko'pdan-ko'p rahmatlar aytishdi.

Farida AHMEDOVA,
tarbiyachi.

O'QITUVCHILAR ANJUMANI

Yaqinda maktabimizda tuman miqyosida rus tili fani o'qituvchilarining anjumani bo'lib o'tdi. Anjumanga barchamiz, ayniqsa, rus tili o'qituvchilarimiz R. Hamidova, V. Alekseyeva, S. Raduvskeyalar qizg'in hozirlik ko'rdik. Ular noan'anaviy interfaol usullarda

dars o'tish uslubini o'quvchilar bilan birga krossvordlar, boshqotirmalar, klasterlar, turli o'yinlar asosida trening usulida o'tkazdilar. Ularning «Men kimman?», «Hayot daraxti» nomli o'yinlari, hayvonlar «tili»dan she'rlar o'qitish kabi usullari hamkasblariga juda ma'qul bo'ldi. O'quvchilar ishtirokidagi teatrlashtirilgan sahna ko'rinishini tomoshabinlar qarsaklar bilan olqishlashdi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari ijrosidagi rus tilida jaranglagan chiroyli she'rlar, ertaklardan parchalar kechaga yanada fayz kiritdi. Ayniqsa, sumalakni tayyorlash jarayonini rus tilida hikoya qilib berishlari hammaga ma'qul bo'ldi. O'z kasbining fidoiysi bo'lmish rus tili o'qituvchilarimiz tomonidan o'tkazilgan anjuman uning ishtirokchilarida katta taassurot qoldirdi. Ular mezbonlarga o'z minnatdorchiliklarini

bildirib, bunday tadbirlar yosh o'qituvchilar uchun juda foydali ekanini aytib o'tishdi. Maktabimizda shunday o'qituvchilar borligidan biz ham faxrlanamiz.

M. ZIYOVUDDINOVA,
Toshkent shahridagi 14 - maktabning ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor muovini.

Oллоh uni shunday yaratganki, ko'rib hayratlanadi kishi. U juda ham murakkab. U maftunkor, u juda-juda go'zal. Dunyoning borgan'ozalligi unda mujassamlashgan. U hammani o'ziga maftun qiladi. Uning ko'zlari tunlari porlayotgan yulduzdan ham go'zal. Uning timqora sochlariga hatto tun ham shaydo. Barcha gullar uning husni oldida bosh egadi. U betakroridir. Uning mana shu ko'zlariga boqib, qalbingning tub-tubida yashirilib, o'zini ko'rsatolmayotgan tuyg'ularingga jon kiradi. Uning loladek qizil lablari, g'unchadek og'zi, shirin tilidan chiqayotgan so'zlariga mast bo'lasan. U seni tamomila o'ziga bog'lab oladi. Uning kulgusidan bog'lar yashnaydi, dunyoni go'zal bir kuy qoplagandek bo'ladi. Ana, u hammani o'ziga shaydo qilib ketayapti, lekin nima uchundir bugun uning ko'zlari ma'yus, nam tortgan. U shunda ham

BU ONADIR...

jilmaymoqda. U boshqalarni xafa qilgisi yo'q. Ko'nglida dardi bo'lsa ham jilmayib turaveradi. Uning ko'nglini og'ritishga kim jur'at etibdi? Dunyo shunchalar shafqatsizki, uning guldek nozik qalbiga ham dard solibdi. Lekin u yengilmaydi. Dunyo unga hukmini o'tkazolmaydi. U Ollohning eng buyuk mo'jizasi - Ayol - ONA-KU axiri.

Yulduz SATTOROVA,
«Nihol» to'garagi a'zosi.

Yunusobod tumanidagi 274-maktabning 8-sinf o'quvchisi, «Nihol» to'garagi a'zosi.

Jizmansoydan qo'sh maktub

JIZMANSOY - NIMA DEGANI?

Aytishlaricha, qadimda Jizmansoy nomli qishlog'imizga qaroqchilar tez-tez hujum qilib turishar ekan. Ular odamlarning boyliklarini talab, talon-tarof qilib ketishar ekan. Bu hol qishloq ahlining joniga tegibdi. Ular birgalashib qaroqchilarni quvib yuborishibdi. Qishlog'imiz nomining ma'nosi Jiz - o'g'rilar, mon - ketdi so'zlaridan olingan ekan. Keyinchalik qishlog'imizda katta-katta binolar, maktablar qurilib, bozorlar ishga tushirilgan, dorixonalar ochilib, u yanada obod bo'lib ketgan.

Gavhar BO'RONOVA,
Samarqand viloyati, Kattaqo'rg'on tumani.

MUAMMONING YECHIMI BORMI?

Biz Kattaqo'rg'on tumanidagi Maybuloq jamoa xo'jaligining eng chekka qishlog'i bo'lmish Jizmansoyda yashaymiz. Bizlarda elektr chirog'i bir sutkada bir yoki ikki soat yonib turadi. Gaz haqida esa umuman gapirmasak ham bo'ladi. Ana shunday sharoitlar yetishmasligi tufayli bizda ko'pgina muammolar tug'iladi. Ushbu muammolarning yechimini topolmay, «Tong yulduzi», senga maktub yo'llashga ahd qildim.

Surayyo ABDUSAIDOVA,
Jizmansoy qishlog'idagi 75-maktabning 5-sinf o'quvchisi.

Buxoro viloyatining G'ijduvon tumanida bir bilim maskani bor. Uning nomini eshitishingiz bilan qalbingizda

zimmasidagi mas'uliyatni yanada oshirdi. O'quvchilar orasidagi 20 nafar chala yetim bolaning, 46 nafar kam ta'minlangan oila

G'IJDUVONDA SHUNDAY MASKAN BOR

allanechuk mahzunlik tuyg'ulari jo'sh urishi tayin. Sil kasalligiga moyil 2-son davolash tipidagi maxsus bolalar

farzandining, 16 nafar tarbiyasi og'ir deb nom chiqargan o'smirning qalbiga yo'l topishning o'zi bo'ladimi, axir?! Ustozlar hamda ruhshunoslar avvaldan tuzilgan reja asosida ish olib boradilar. Maktab rahbarlari esa ularning dars va tarbiyaviy suhbatlarini kuzatib, tahlil qilib borishadi.

Maktab-internatda faoliyat ko'rsatayotgan 13 ta fan to'garaklariga 186 nafar o'quvchi a'zo. Bundan tashqari, Bolalar va o'smirlar markazida zardo'zlik, cho'pon tikish, tadbirkor, geograf-o'lkashunos, adabiyot to'garaklarida 152 nafar o'g'il-qiz kasb-hunar sirlarini egallashmoqda. Mazkur bilim maskanida o'quvchilarning sport bilan shug'ullanishlariga alohida ahamiyat beriladi. G'ijduvon sport kompleksi

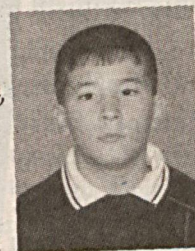
Maktabimni maqtaym

Ahmedova 1997 yilda respublika olimpiadasida 1-o'rinni egallab, dastlab AQSHda, so'ngra Yaponiyada tahsil olish baxtiga muvaffaq bo'lgan. 2001 yilda respublika olimpiadasida birinchi o'rin sohibi bo'lish uning yana bir shogirdi - Baxshanda Rafiyevaga nasib etdi. Shahrizod Otaqulov esa 2004 yilda viloyat olimpiadasida ishtirok etib, faxrli 1-o'rinni egalladi.

ONAJON

Mehr bilan ulg'aytirdingiz ona,
Betob bo'lsak, boshimizda parvona,
Bizla g'arib kulbangiz ham koshona,
Dunyoda eng aziz insonim - onam.
Foydamizni ko'zlaydi har so'zingiz,
Biz qunasak portlab ketar ko'zingiz,
Hammadan ham keragimsiz o'zingiz,
Mehribonim, suyanch tog'im siz - onam.

Shokir SUNNATULLAYEV,
5 - «A» sinf o'quvchisi.

maktab-internati. Lekin sil kasalligi bilan og'rigan yoki ana shunday bemorlar bilan muloqotga bo'lgan bolalar ta'lim-tarbiya oladigan mazkur internat haqida batafsilroq ma'lumotga ega bo'lsangiz, bu yerda o'quvchilar bilim olibgina qolmay, davolanishlarini ham, bu yil 359 nafar o'g'il-qizning 270 nafari sog'lomlashtirilib, umumiy o'rta ta'lim maktablariga yuborilganligini bilsangiz, ko'nglingiz ancha taskin topadi.

Maktabda mehnat qilayotgan 27 nafar o'qituvchi hamda 32 nafar tarbiyachilar buyuk ma'rifatparvar Abdulla Avloniyning «Tarbiya biz uchun yo hayot, yo mamot, yo najot, yo halokat, yo sadoqat, yo falokat masalasidir», degan fikriga amal qilgan holda o'quvchilarga bor bilim va mahoratlarini berib kelishyapti. 2004-2005 o'quv yilining «Maktabdan tashqari ta'lim samaradorligini oshirish o'quv yili» deb e'lon qilingani ular

qoshidagi boks, karate va tennis to'garaklariga 27 nafar sportsevar bolajonlar a'zo bo'lishgan bo'lsa, maktabdagi sport to'garaklarga o'quvchilarning 78 foizi jalb qilingan. Tarbiyalanuvchilar orasida san'at ixlosmandlari ham juda ko'p. 30dan ortiq san'atsevar o'g'il-qiz tuman madaniyat bo'limi qoshidagi doira, rubob, royal va raqs to'garaklarining eng faol ishtirokchilaridan.

MENING MUCHAL YOSHIMDA

Mening muchal yoshimda,
Bo'ldi bir shodiyona.
Dadam, ukam shod-hurram,
Ayniqsa, munis onam.
O'n ikki yilda bir bor,
Kelar muchal to'yimiz.
Qutlasalar chin dildan,
Ko'tarilar ko'nglimiz.

Jasur RAJABOV,
5 - «V» sinf o'quvchisi.

o'quvchilari tuman olimpiadasida ham ishtirok etib, Sherzod Otaqulov ingliz tili, Zohid Karimov geografiya fanidan faxrli ikkinchi o'rinni olishga muvaffaq bo'ldilar. Shuningdek, viloyat olimpiadasida ham qatnashish huquqini qo'lga kiritdilar. Bu muvaffaqiyatlarning bari Mohira Nosirova, Alisher Eshmurodov, Matluba Hamiyatova, Feruz Zoirov, Farhod Ortiqov singari bilimdon o'qituvchilarning, S.Muzaffarova, N.Fozilova, G.Ergasheva, M.Do'stova, K.Oripova, F.Baqoyeva kabi mehdariyo tarbiyachilarning astoydil qilgan mehnatlari samarasidir. Yana, fan kabinetlarining zamon talabi darajasida jihozlanganligi, yotoqxona va oshxonalaridagi yetarli shart-sharoitlar ham yutuqlar garovi bo'lib xizmat qilayotgan bo'lsa, ne ajab?!

Mazkur dargohda tahsil olayotgan shifotalab bolajonlar ham ana shunday mehribonlik va imkoniyatlarga javoban faqat a'lo baholarga o'qishga, fan sohasida ham, sport sohasida ham ulkan yutuqlarni qo'lga kiritib, ustozlari ishonchini oqlashga astoydil intilishyapti.

Kamola TOSHPO'LATOVA,
O'zDJTU xalqaro jurnalistika fakulteti talabasi.

Yodimda bor, yoshligimdan san'atga mehrim bo'lakcha edi. Ayniqsa, xalq og'zaki ijodi namunalari bo'lmish terma va laparlarni maroq bilan kuylardim. Bu havas qalbmni keyinchalik ham tark etmadi. Aksincha, yanada alanganib boraverdi. Shunda o'zim bilgan kuy va qo'shiqlarimni farzandlarimizga ham o'rgatish ishtiyoqi

ESKI SHAHAR G'UNCHALARI

tug'ildi. Mahallamizning san'atsevar bolalarni uyimga jamlab, bilganlarimni o'rgata boshladim. Keyinchalik esa o'zim yozgan she'rlarni ham xalq kuylariga solib, repertuarimizni boyitishga intildim. Qo'shiqlarim qo'ng'iroq ovoqli bolajonlar tilidan yangraganda ko'nglim

tog'dek ko'tarilib, ruhanib ketaman. Dastlab qo'ni-qo'shnilarining bolalaridagina iborat bo'lgan dastamizning daragini eshitgan 140-maktabning san'atsevar o'quvchilari ham safimizga qo'shila boshladilar. Kichkinagina dastamizni «Eski shahar g'unchalari» deb nomladik.

Hozirgi kunda mahallamizda bo'ladigan hech bir tadbir

dastamiz ishtirokisiz o'tmaydi. Sanjar, Sarvar, Shahzoda, Feruza, Gulnora, Muxtasar, Umida, Munira, Mushtariy, Nozimalar kabi xushovoz xonanda va sozandalarimiz Mustaqillik, Navro'z ayyomlariga bag'ishlangan bayramlarga o'z kuy va qo'shiqlari, terma va laparlari bilan yanada fayz kiritishyapti. Dastamiz televideniye orqali namoyish etiladigan «Bolalar sayyorasi», «Munavvar tong», «Kichik yulduzlar» kabi ko'rsatuvlarning bir necha bor mehmoni bo'ldi.

Maqsadimiz - bolalarni yoshlikdanoq xalqimizning boy madaniy merosi bilan tanishtirish, folklor qo'shiqlarini o'rgatish, ular ongida milliy qadriyatlarimizga muhabbat uyg'otish, san'atga, demakki, go'zallikka oshufta qilish. Shuningdek, bo'sh vaqtlarida foydali ishlarga jalb qilish. Hozirgi kunda a'zolari soni 20 nafardan oshib ketgan «Eski shahar g'unchalari» doimo izlanishda.

Safimizga siz ham qo'shiling, aziz bolajonlar!

Xosiyat G'AFUROVA, dasta rahbari.

Havas

SARDOR BO'LISH OSONMI?

Bolalar, sardor bo'lishni kim ham xohlamaydi deysiz? Lekin ko'pchilik sardor bo'lishga biroz cho'chidi. Aslida bu vazifa sizni biz o'ylaganchalik qiyin ish emas. Ammo uni oson ham deb bo'lmaydi.

Bu so'zning asl ma'nosini tarix kitoblaridan o'qigansizlar: sardor - butun xalqni o'z ortidan ergashtiruvchi demak. Ularning so'zi ham, yurish-turishi, kiyinishi ham barchaga o'rnak bo'lgan. Millatimiz faxri bo'lgan bobokolonimiz Alisher Navoiy ham ma'lum ma'noda sardor bo'la olganlar. Chunki bobomizning ezgu-niyatlari, ishlari xalq manfaatini ko'zlagani uchun uning ortidan ergashishgan.

Ishonamizki, sizning orangizda ham sardor bo'lishga arzigudek o'quvchilar juda ko'p. Shunday ekan, o'zingizda hammaga o'rnak bo'lishi mumkin bo'lgan barcha yaxshi xislatlarni shakllantirishga harakat qiling. Istaymizki, bu kabi ishlarni albatta uddalaysizlar. Zero, hech kim sardor bo'lib tug'ilmaydi,

sardorlik hayot davomida shakllanadigan harakatdir.

Yaqinda O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Kamolot YoIH Markaziy Kengashi hamda

Ushbu anjumanda yurtimizning 14 viloyatidan 140 nafar sardorlar qatnashdilar.

28 - 31

Kamalak-sening harakating

martgacha davom etgan tadbirda «Kamalak» bolalar tashkiloti a'zolari «Vatan, do'stlik va xalqparvarlik uchun» shiori ostida o'zaro davra suhbatlari olib bordilar.

Quyida respublika sardorlar o'quv-kengashi ishtirokchilari bilan qilgan suhbatimizni e'tiboringizga havola qilyapmiz:

Hilola ALIYEVA,
Navoiy viloyati,
sardorlar
kengashi

guruhi raisi:

- Tadbir bahona biz 14 viloyatdan kelgan sardorlar, tuman m a k t a b l a r i yetakchilari bir-birimiz bilan yaqindan tanishib, do'stlashib oldik. O'zaro tajriba almashdik. Go'zal Toshkentning madaniy va tarixiy obidalari bilan yaqindan tanishdik.

Zafar MIRZAYEV,
Xorazm viloyati, Urganch
tumanidagi 6-son litsey-
internatning 9 -sinf
o'quvchisi. Mehnat bo'limi
sardori:

-Bugungi o'quv-kengashdan juda boy taassurotlar oldim. Endi barchamizning kelgusi ish rejalarimiz mazmuni yanada boyishiga ishonaman.

Rustam XO'JAYOROV,
Farg'ona viloyati, Ekosan klubi
sardori.

-Tabiatga mehrimiz balandligi ish faoliyatimizda o'z aksini topmoqda. Viloyatimizning Dang'ara, Toshloq, Rishton, Oltiariq va Quva tumanlarida olib borayotgan tabiat muhofazasiga oid ishlarimizdan kattalar ham mamnun bo'lishyapti. Har birimiz nomimizga mos bo'lishga

intilyapmiz...

Sardorlarning so'zlarini tinglar ekanman, o'ziga ishongan olovqalb yoshlar timsolida porloq ertamizni ko'rgandek bo'ldim.

Anjuman haqidagi batafsil ma'lumotlar bilan gazetamizning navbatdagi sonlarida tanishasiz.

Ma'mura MADRAHIMOVA.

«Kamalak» bolalar tashkiloti va Respublika o'quvchilar saroyi tomonidan tashkillashtirilgan anjumanda bu so'zlar o'z isbotini topdi.

Bilag'on bolalar diqqatiga!
Siz gazetamiz sahifalarida uchraydigan xatolarni albatta topib, bizga ma'lum qiling. Chunki atayin bilag'on va topag'onligingizni sinash maqsadida harflar tushirib qoldiriladi yoki qo'shib yoziladi. Tinish belgilari o'z o'rnida ishlatilmaydi.

Maqsadimiz: Bilimli bo'ling, chunki osmonni yulduzlar, yerni esa bilimlilar bezar.

-Maktabingiz haqida gapirib bersangiz.

-Maktabimiz Akmal Ikromov tumanida joylashgan. Bizning maktabda tez-tez tadbirlar o'tkazilib turiladi. Ushbu tadbirlarda o'z raqsalarim bilan ishtirok etaman. Faol o'quvchilar qatorida bo'lganim uchunmi, meni

Yurtimizda iste'dodli yoshlar soni ko'payib boryapti. Ana shunday yoshlardan biri Zarifaxon Saydaliyeva poytaxtdagi 296-maktabning 5-«A» maxsus iqtidorli sinfda tahsil oladi. Suhbatdoshimiz bilan yaqindan tanishish maqsadida unga savollar bilan murojaat qildik:

FAOL «MATBUOT»CHI

«Matbuot» bo'limi sardori etib saylashgan.

-Sardor bo'sh vaqtlarida nima bilan mashg'ul bo'ladi?

-Bo'sh vaqtlarim oz bo'ladi. Men Akmal Ikromov tuman hokimiyatiga qarashli «Abdulla Qahhor» nomli ashula va raqs dastasiga qatnashaman. Qo'shiq va raqs sirlarini mukammal o'rganib boryapman. Uyda esa oyijonimga

ko'maklashishga harakat qilaman.

-Eshtishimizcha, o'zingiz klip ham ishlagan ekansiz?

-To'g'ri, ilk marotaba o'zim Yulduz Usmonova va Obid Asomov ijro etishgan «La'lixon» qo'shig'iga klip ishladim. Klipim muvaffaqiyatli chiqdi shekilli, barchaga manzur bo'ldi.

-Do'stlaringiz haqida nima deya olasiz?

-Do'stlarim juda ko'p. «Kamalak» Bolalar tashkilotidan Zuhra, Muqaddas, Umida va maktab «Kamalak» sardori Nargiza opamlar menga doim yordam berib kelishadi. Ular bilan birgalikda muammolarimizni birgalikda hal etamiz. Sinfoshim Ma'murani ham do'stlarim qatoriga ikkilanmay qo'shaman. U juda samimiy va quvnoq qiz.

-Kelajakdagi orzularingiz?

-Xalqim suygan go'zal va maftunkor san'atkor bo'lish. Bu borada o'z kasbimning mohir ustasi bo'lmoqchiman.

-Sportga ham qiziqasizmi?

-Sportning suzish turiga qiziqaman. Hozircha suzish havzalariga borishga imkoniyatim yo'q. Lekin fursat

topishim bilan albatta suzishga qatnashish niyatim bor.

-Siz sevgan ertak?

-«Dono qiz» ertagini juda yaxshi ko'raman. U qizning fazilatlarini meni o'ziga jalb etgan.

-So'nggi marotaba o'qigan kitobingiz?

-Xudoyberdi

To'xtaboyevning «Sariq devni minib» kitobini o'qidim.

Hoshimjon obrazi va uning boshidan kechirganlari menga manzur bo'ldi.

-«Tong yulduzi» gazetasi orqali tengdoshlaringizga tilaklaringiz...

-Ularga baxt, omad, o'qishlarida faqat a'lo baholarga o'qishlarini tilayman. Ota-onalari orzularidek farzand bo'lib yetishishsin.

Suhbatdosh: Nargiza SAYDULLAYEVA,
Akmal Ikromov tumanidagi «Kamolot» YoIHning
«Kamalak» bolalar tashkiloti «Mehr-shafqat» klubi sardori.

Aziz bolajonlar, ushbu rukn ostida bolalarga, demakki, kelajakka qayg'urayotgan insonlar haqida turkum maqolalar berib borayotganimizdan xabaringiz bor. Ruknimiz Sizga ma'qul bo'layotganini esa bizga yo'llayotgan maktublaringiz mazmunidan bilib boryapmiz.

Bugun e'tiboringizga uzoq yillardan buyon «Gulxan» jurnalida mehnat qilib kelayotgan ijodkor opangiz, jurnal bosh muharririning o'rinbosari Muhabbat opa HAMIDOVA bilan qilgan suhbatimizni havola qilmoqchimiz.

Darvoqe, Muhabbat opangiz shu kunlarda tabarruk 50 yoshlarini qarshi o'lyaptilar. Fursatdan foydalanib, ularni chin dildan muborakbod etamiz.

tubdan o'zgardi, desam xato qilmagan bo'laman. Oldimizda xalqimiz 100 yil orziqib qo'lga kiritgan hurlik, ozodlikni nechog'li

buyuk ne'mat ekanligini nafaqat bolalarga, balki kattalarga ham tushuntirish vazifasi turibdi. Endi biz hamma narsani o'z nomi bilan atashimiz kerak edi. Butunlay soxtalashtirilgan tarix, xalq erki, millat qadri uchun kurashib, yomon otliq bo'lgan fidoyi bobolarimizning muqaddas nomlarini oqlash, ularning xalq oldidagi xizmatlarini ko'rsatish,

Bolalarga qayg'urmoq, kelajakka qayg'urmoq

yig'ilishlarga taklif qilish «eslaridan chiqib qoladi». Bunaqa aqlli davralarga yoshlik qilishadi, deb o'ylashadi shekilli. Vaholanki, teatrning katta tomoshabinini ham, katta asarlarning zukko kitobxonini ham, katta ishlarning ijodkorlarini ham o'tkir didli, bilimdon qilib voyaga yetkazuvchi mana bu bolalar gazeta-jurnallari. Agar biz ham ba'zi FM to'lqinlari yoki sariq matbuotdagi kabi oldi-qochdi voqealar bilan bolalarni ovutsak, ular didini, ongini egovlab qo'yardik...

Eng og'riqli joyi shundaki, jurnalistika fakultetini tugatgan «barra» xodimni ikki-uch yilda, «qayrab» endi tobiga keltirganingda unga darrov katta matbuotdan «sovchi» chiqib qoladi. Nima

deb orzu qilardim. Kitobsevarligim bois, ehtimol 4-sinfidan she'r yoza boshlagandirman.

-Kimplarni o'zingizga ustoz deb

-Bolalar bilan ishlaydigan insonlar qarimaydilar, degan gap rost ekan.

Bundan 26 yil avval «Tong yulduzi»ga ishga kelganimda, bu kishi Muhabbat opangiz bo'ladingilar, ular «Gulxan»da ishlaydilar, deya tanishtirishgandi sizni. O'shanda ko'z oldimda qanday gavdalangan bo'lsangiz, hozir ham shundaydiz. Buning siri nimada?

-O, Feruzaxon, suhbatimizning aynan shu savol bilan boshlanishi odamni yana bir necha yoshga yoshartirib yuborishi aniq. Ana shunaqa, atrofimda hamisha sizga o'xshagan ko'ngilni ko'taruvchi mehribon, oqko'ngil kishilar bo'lishgan. Bundan tashqari, siz bilan biz bolalar matbuotida ishlaymiz. Kasbimizdan kelib chiqibmi, negadir bu yerda xizmat qiladigan kishilar bolalarday sodda, beg'araz. Bir og'iz shirin so'z bilan ular ko'ngilni tog'dek ko'tarish, salgina koyish bilan arazlatib qo'yish mumkin. Lekin baribir bolalar jurnalistlari ko'ngillari g'araz, ta'madan yiroq. Jamoasini o'z oilasiday biladi, bir-biriga g'amho'r. Buni men albatta «Gulxan»chilar misolida aytyapman. Biz bir-birimiz bilan xuddi aka-singil, opa-ukadek qadrdon bo'lib ketganmiz. Nazarimda ana shu mehr bizni hamisha bardam, tetik qilib turadi. Izlanishga, yangi, yaxshi gaplar topib bolalarni quvontirishga undaydi.

-Kattalarga yozishdan ko'ra bolalarga yozish qiyinroq, deyishadi. Siz bu fikrga qanday qaraysiz?

-O'zingiz nima deb o'ylaysiz? Kattalar bilan gaplashishdan ko'ra bolalar bilan gaplashganda iloji boricha hushyor bo'lasiz. Uni erkalab, ko'ngilni topib gapirishga intilasiz. Bu hali shunchaki muomaladagi muammo. Endi u yog'ini o'zingiz tushunavering. Kattalarga to'rt og'iz fakt va raqam bilan yetkazadigan xabarni maktab o'quvchisiga shirin til, qiziqarli bir voqea orqali bayon qilish kerak. Aks holda, u zerikadi. O'qituvchilik tajribamdan bilaman. Qiziq hikoya yoki ertak bo'lsa ham ikki betdan oshsa, bola zerikib, boshqa narsalarga alahsiray boshlaydi.

Shuning uchunmi, bolalarga qisqa, lo'nda, qiziqarli, shuningdek, ertaknamo yozish kerak. Bu esa hamma qalamkashning ham qo'lidan kelavermaydi.

-«Gulxan» jurnali sahifalaridagi istiqloldan keyingi o'zgarishlar haqida gapirib bering.

-Jurnalimiz mazmun-mohiyati bilan

HAMON O'SHA-O'SHASIZ...

unutilgan urf-odatlar, qadriyatlarini tiklash... Bular juda katta vazifa. Chunki biz mustaqil O'zbekistonning mustaqil fikrlovchi, zukko bolalarini, bir so'z bilan aytganda vatanning kelajagi - ertasini tayyorlaymiz, tarbiyalaymiz. Navoiy bobomiz ta'kidlaganidek, «El netib topgay menikim, men o'zimni topmasam». Ya'ni, biz o'zimizning kimligimizni bilib

xalqdan faxrlanish tuyg'ulari paydo bo'lsagina, yurakda shijoat, g'ayrat paydo bo'ladi. Agar mening o'g'lim bobosi Amir Temur Aleksandr Nevskiydan kuchli bo'lganligini, dunyoni ostin-ustun qilib, harbiy zakovati bilan kishilar yuragiga larza solgan Chingizxonday sarkarda Jaloliddin Manguberdigaga tan berganligini bilsa, Al Farg'oniy bobosi Nil suvini o'lchovchi asbob yasaganligini, Ulug'bek bobosi tuzgan yulduzlar jadvali bugungi kunda ham amaldaligini his qilsa, ko'ngilni tog'dek ko'tarilmaydimi?!

«Bobolarimiz», «Mustaqillik bolalar», «Bobomning bolishi», «Rivoyat», «Qadriyat», «Bir hovuch dur» kabi sahifa va ruknlarimiz bilan bu vazifani imkon qadar uddaladik.

-Bolalar jurnalistikasi, umuman, bolalar adabiyotiga ko'rsatilayotgan e'tibordan ko'nglingiz to'ladingi? Maktab o'qituvchilari uchun malaka oshirish institutlari mavjud. Ular tajriba va malakalarini oshirib, yangiliklardan voqif bo'lishadi. Biz bolalar jurnalistlari uchun ham shunday «maktab»lar tashkil qilish kerakmikin?

-Boya aytdim-ku, bola xalqi ta'mani ham, xushomadni ham bilmaydi. Bu fazilat bolalar jurnalistlariga ham «yuqqan». Kattalar, «Bola yig'lamasa, onasi eshitmaydi» degan aqidaga amal qilishadi. Mukofotlar u yoqda tursin, ba'zan

emish, o'sish uchun, ko'pchilik nazariga tushish uchun kattalar matbuotiga ishlash kerakmish. Bu noto'g'ri gap. Jurnalistning o'sishida uning qayerda ishlashi muhim emas. Muhimi, u hamma matbuotda qatnashishi, ko'p va xo'p yozishida. O'sha «sovchi» g'irromlik qilyapti unga aslida tayyor kadr kerak. Bolalar jurnalisti ana shunday xodim. Chunki qalami o'tkirlashgan, bolaning ko'ngilini topibdimi, demak kattalarni bemalol o'ziga torta oladi...

Menimcha jurnalistika fakultetida «Bolalar matbuoti bo'limi» ochilsa, ayni muddao bo'lardi.

-Yaqinda tahririyatimizga bir xat keldi. «Qadrdon «Tong yulduzi», sen doimo biz haqimizda yozasan, yutuqlarimizdan quvonib, maqtaysan. Muammolarimizga sherik bo'lib, yechimini topishga

ko'maklashasan. Lekin o'zing haqingda hecham yozmaysan» deyilardi maktubda. Bu savol bevosita «Gulxan»ga ham tegishli deb o'ylayman. Jurnal zahmatkashlaridan birining hayot yo'li bilan tanishish bolajonlar uchun ham qiziqarli bo'lardi. Bolalik orzularingiz, hayotingiz, kelajak rejalaringiz, oilangiz haqida ham gapirib bering.

-Bolalikdan to'rt o'g'il bolaning ichida o'sganim uchunmi, juda sho'x, shaddod bo'lganman. Mahallamizdagi hamma bolalarga gapimni o'tkazardim. Maktabda esa eng a'lochi, jamoatchi o'quvchi edim. Kitob o'qishni juda yaxshi ko'rardim. U paytlarda hali televizor uncha ommalashmagan edi. Qo'ni-qo'shnilar kechqurunlari bir-birlarinikiga yig'ilishib kitobxonlik qilishardi. Bizning uyda Xodi Zarif to'plagan 2 jildli o'zbek xalq dostonlari bo'lardi. Shu kitobdagi voqealargina emas, ularga chizilgan suratlar ham ko'zimga shunday bir mo'jiza bo'lib tuyulardiki! Dadam Go'ro'g'li turkumidagi «Chambil qamali», «Ravshanxon», «Malikai Ayyor», «Kuntug'mish» dostonlarini shunday chiroyli ohangda o'qirdilarki, qulog'imizga otlar dupuri, qilichlar jarangi, parilar tovushi eshitilganday bo'lardi.

Kutubxonachi Tosh-to'g'on opa ham qanday yangi kitob keltirsalar, birinchi menga berardilar. Kitoblarni qaytarayotganimda esa besh-o'nta bolani yonlariga olvolib, o'qiganlarimni qayta hikoya qildirardilar. Men ich-ichimdan «shu kutubxonada bizning uyimiz bo'lib qolsaydi»

bilasiz? Ijodkorning kamolotida rahbarning o'rni muhimmi?

-Mening birinchi ustozim «Gulxan» jamoasi. Esimda, jurnalda «Har sohadan bir shingil» rukni bo'lardi. Men «Yuniy naturalist» jurnalidan ikki-uchta narsa tarjima qildim. Shunda «lavlagizor»ni «lavlagikorlik» deb yozibman. Mas'ul kotibimiz Narimon Orifjonov (Xudo rahmat qilsin) shunga o'xshash yasama so'zlar ostiga qizil qalam bilan chizib, varaq chetiga «zap o'zbekcha so'zlar bo'ptimi» deb yozib qo'ygan. Keyin shu so'zlar ustida ishlashni o'rgatgandi. Men resbulikada xizmat ko'rsatgan jurnalistlar Erkin Malikovni, Temur Ubaydulloni, Mirvosil Odilovni eng beg'araz ustoz, do'st deb bilaman. Ular menga ham hayotda, ham ijodda namuna, ibrat bo'lishgan.

O'zbekiston xalq yozuvchisi Xudoyberdi To'xtaboyev bosh muharrirlik qilgan davrlarda haftaning bir kunini «ijodkorlik kuni» deb belgilagandilar. Shu kuni men, Temur aka, Nodira opa, Farida, Mamasoli akalar o'zimiz yozgan asarlarni bir-birimizga o'qib berib, muhokama qilardik. Bu esa har hafta yaxshi bir she'r, hikoya, maqola yozildi degan gap edi. Tahririyatdagi muhitning yaxshi bo'lishida ham, ijodkorlikka undashda ham albatta rahbarning o'rni katta.

-«Tong yulduzi» haqidagi fikrlaringiz. U xoh ijodiy bo'lsin, xoh salbiy. O'rinli tanqiddan to'g'ri xulosa chiqarishga harakat qilamiz.

-«Gulxan» bilan «Tong yulduzi» daraxtning ikki shoxi. Har ikkisi ham yosh avlodni milliy g'oyamizga sodiq, vatanparvar, sog'lom, bilimdon qilib tarbiyalashga xizmat qiladi. Birimiz unutilib qoldirgan mavzuni ikkinchimiz yoritamiz.

Darvoqe, men ilk faoliyatimni «Tong yulduzi»ning xatlar bo'limida boshlaganman. Shu bois gazeta yuragimga yaqin. Jamoangizda tajribali, serharakat, qalami o'tkir, fidoyi jurnalistlar mehnat qilishadi. Men barchangizga ijodiy yutuqlar, mustahkam sog'liq, kuch-quvvat tilayman.

-Maroqli suhbatingiz uchun tashakkur. Samimiy niyatlaringiz o'zingizga ham hamroh bo'lsin.

Feruza JALILOVA
suhbatlashdi.

Rauf Parfi chinakam Xalq shoiri edi. To'g'ri, unga Prezident I.A. Karimov farmoni bilan ham O'zbekiston xalq shoiri unvoni berilgan. Odatda, ommabop-olomonbop ijodkorlar - qo'shiqchi, shoirlar xalqona adib hisoblanadi. Ba'zan ularning safiga «paxtakor»lar ham qo'shilib qoladi. Biroq, XX asrning 80-yillarida ham yosh shoir deb buqalamun tanqidchilar tomonidan kalaka qilinadigan Rauf Parfi tom ma'nodagi xalqchilik qanday bo'lishi kerakligini o'z asarlari, o'z hayoti bilan asil mohiyatiga qaytardi. Bu mohiyat - dard, musibat kabi oddiy insonlarning kundalik hayoti edi, shu hayotning badiiy ifodasi edi.

Rauf Parfi o'zbek adabiyotida inqilob yasagan shoir. U to'g'ri gapni, rost gapni aytish mumkinligini, aytganda ham go'zal lutf ila aytish mumkinligini isbotlab berdi. Shu bois XX asrning 70-yillarida adabiyotga kirib kelgan iste'dodli qalamkashlar Rauf akani ustoz deb etagidan tutadi, unga ergashadi. Xususan, Usmon Azim, Yo'ldosh Eshbek, Xurshid Davron, A'zam O'ktam, Muhammad Rahmon kabi vijdonli shoirlar Rauf akaning shogirdi sifatida So'zga xiyonat qilmasdan yashashga, yozishga intilayotir.

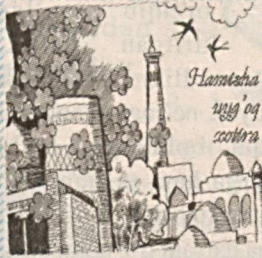
Rauf aka nihoyatda olijanob, tortinchoq, oriyatli inson edi. U nafsini bolaligidayoq yengib qo'ygandi, hech qachon nafsning qutqusiga uchmasdi, dunyo - boylik aslo qiziqirmasdi...

Yosh do'stlarim, esingizda, bo'lsin, hali Siz Rauf Parfi to'g'risida ko'p afsonalar eshitasiz va o'sha afsonalar ta'siri ostida millatparvar bo'lasiz, vatanparvar bo'lasiz.

Qat'iyon ishonamizki, Rauf Parfi o'zbek millati tarixida afsonaviy shaxslardan biri bo'lib qoladi...

Rauf Parfi vafot etdi, olam Rauf Parfidan o'tdi. Lekin, uning o'lmas umri endi boshlanayapti, endi qalbimizga kirib boryapti, endi mudroq ruhimizni uyg'otayapti...

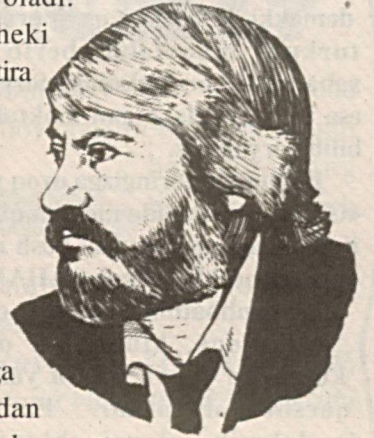
Asqar MAHKAM, Nabijon BOQIY.

ularni birlashtira oladi. Cheksizlikning cheki borligiga sizni ishontira oladi.

Shoir har joyda, har vaqtda, Vaqtdan tashqarida ham mavjud-nomavjud. Bilim yo'lining ich-ichidan Alloh visoliga yetkazuvchi yo'ldan ketayotgan darvesh., vaqt hukm -farmsidan kishanlaridan mutloq ozod bir zotdir.

O'zbek she'riyati bog'ida A'zam O'ktam daraxtini tez ilg'ab olasiz. Bu daraxt ko'p zamonlar ajoyibu g'aroyib mevalarini armug'on qilajak. Bu daraxt bu bog'ni sarg'aytirib qo'ymaydi, doim qayta tug'ilib, qayta o'lib, qayta tirilib shovullab turaveradi.

«MEN BAHORMAN, MUZLAGAN OTASH...»

Aziz bolajonlar, quyida siz Rauf Parfining marhum shogirdi A'zam O'ktam xotirasiga bag'ishlangan maqolasi va she'rini ilk bor sevimli gazetangizda o'qishga muyassar bo'lib turibsiz.

O'zbek she'riyati bog'idan A'zam O'ktam daraxtini tuyqus ilg'ay olasiz. Bu daraxtning salqinlarida, shamollarida necha bor yo'qlik va borlik haqida o'ylaganmiz.

Uning ko'zlari o'tkir, quloqlari ziyrak, yuragining qafslarida iztirobli sirlari bor edi. Dunyoning alamlari g'ovurlari, achchiq g'uluvlari uni tez ulg'aytirib qo'ygan edi.

Shoirmi ichkin anglash, tushunish hamisha og'ir kechadi. Satrlarning ortida, satrlarning sathida, uning teran tublarida nelar borligini barcha ham idrok etolmaydi. Lekin bilamizki, she'riyat - yovuzlikka

sudrayotgan nafsqa qarshi kurashadi. Kichikni ulug'laydi, katta ketganni yerga imlaydi. Baribir haqiqatni aytadi, aytaveradi. She'riyat shuning uchun ham abadiydir.

A'zam O'ktamning «Bog'» she'rini olaylik.

«Ko'zim tinib ketdi sirqirar ko'ksim barpo etolmagan bog'ingga qarab. Umi yoshligimning, hayotimning aksi? Asabiy g'o'ldirar seni quvib yetolmagan soylar, g'azabli g'o'ldirar senga ergashib ketolmagan tog'lar. Bog'ing sari bordim ko'r oydinda, gurkirab o'sardi begona o'tlar, yuldim, alamlarni yulganday qalbdan. Do'sting yo'q ekan-a, qadrdonim, ining yo'g'mikan-a, og'am? Eling yo'qmidi-ya, jigarim? Qog'oz qoraladim qorong'ulikda «Men kimman? Armondan bo'lak hech vaqosi yo'q yosh shoir. Soqovga o'xshashar og'alarim, xalqim, deb yurgan bu erkaklarda bormi axir his»...

Shoir cheksizlikdan chekka tomon simdor tortib,

Zangori Og'ochman. Hozir osaman.
Qayta tirilaman to'lib sehriga.
Mehrajonning qanotini yozaman,
Dunyolarni to'ldiraman mehrga.

Men qishman, boshimda azaliy oqtosh,
Qonli bulutlarga burkanib qotgan.
Men bahorman, muzlagan otash -
Zulmatning jizq'anak tonglari otgan.

Abadiy Koinot birla qolaman,
O'lsam chirqiraydi ovozim tanda.
Eng yangroq yulduzni uzib olaman,
Ezilgan, xo'rlangan bargman tubanda.

Yolg'iz, o'zim xalqman, o'zim olomon,
Men shoirman axir, shohman, ey banda!

Rauf PARFI.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

So'zni hijjalab go'yo
Qiyinalgandek to'xtar u.
Mo...momga s...alom dap...ti...
O'qiganga o'xshar u.
Birma-bir nomimizga
«Salom» qo'shar shu zayl.
Gurro-gur kulishamiz
Dillar jo'shar shu zayl.

XV

Ko'nglimga kelgandi-ya,
To'g'ri chiqdi havotir.
... Faqat ola sigirim
Solmadan o'tmayotir.
Keyingi oyoqlari
Chalishib suvga tushdi.
Solmada ko'rib uni,
Rangi-ro'yim quv o'chdi.
Loyqa suvning tagi ham
Bilqillagan so'g'a loy.
Botqoqqa cho'kib borar,
O, netay, holimga voy!
Mollarni o'z holicha
Fashlab, yeldak yugurdim.
Chopqir bo'lib qolganman,
Aytishga tez ulgurdim.
O'zimni urdim gavjum
Kolxozchilar to'piga.
Mayli, dedim, chidayman
Jumyoz doyim do'qiga.
Besh-olti bo'lib ular
Yopishdilar sigirga.

NIHOLDA HAM BOR XAYOL

Chetga tortib oldilar
Hademay, darrov birga.
Faxshiyamki, xabarni
Vaqtli yetkaza oldim.
Baribir aybdor kabi
Boshimni quyi soldim.
Faxshiyamki, bu safar
Doyim dashnom bermadi.
Chaqqonlik qilibsan deb,
Faxshi so'z ham demadi.
O'ynab yurib molingni
Yo'qotma, der birlari.
Paxta otiz yoningda,
Yo'latma, der birlari.
Sirdan meni bo'shang deb,
Nazariga ilmaslar.
Eh, odamlar, odamlar,
Injiqligim bilmaslar.

XVI

Kun osha pishar qayish-
Shilpildoqdan aylanay.
qayish uchun chiqqanmi,
Gul tovoqdan aylanay.
Endigina og'zimga
Qoshiq yetay deganda,
Jumyoz doyim nanidir
Qildi menga pisanda:
-Bu deyman, qiziqibsan

G'o'za parvarishiga.
Burningni tiqibsanmi
Kattalarning ishiga.
Ikki birgada ishin
Faqqoslab yozibsanmi...
Meni maqtab, boshqasin
Do'pposlab yozibsanmi...
Raisni ham tanqidlab
Qo'shibsan maqolangga.
Raisning o'zi aytdi,
Ho', sening padaringga!
Shu deganin bilaman,
Farsakini tushirdi.
O't chaqnadi ko'zimdan,
Aqli-hushim uchirdi.
Ura qochdim, tomorqa
Ortiga pisib oldim.
Keyin solma ichiga
Uzala tushib oldim.
Nima qilib qo'ydim-a
O'y-andisha qilaman.
O'zimni yupatishni
Pisib, pisha qilaman.
Demak, mening maqolam
Gazetada chiqibdi.
Qani hozir o'qisam,
Qaysi betda chiqibdi.
Fonus qo'lda, kimlardir
Menga tomon yo'naldi.

Razzoq IBROHIM

Biri kuldi va biri
Shama qilib yo'taldi.
Ganja doyim va akam...

Fanidim tez ularni
Muxbir uka, der doyim
qiziq, yana kularmi?
Sulton akam sas berdi.
Hech kim urmas, turaver.
Shoqol uvlab turibdi,
So'ng o'zingdan ko'raver.
-Ha!-dedim beixtiyor,
Mahtal bo'lib turgandek.
Izlaridan ergashdim
Kasal bo'lib turgandek.
Noxushligim behisob,
Faka-puka bo'ldim men.
Hechqisi yo'q, muhimi,
«Muxbir uka» bo'ldim men.
(Davomi bor).

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

PEDKENGASH

...Bu - pedkengashga birinchi marta «tushishimiz» emas...

Bu xona, bu shifoner, bu sariq divan, bu tergovchilar bizga eskidan tanish... Bu yerda faqat tergaydilar. Lekin savollari Asadovning tenglamasiday murakkab emas, juda jo'n: «Nima ish qilding? Nega qilding? Nega?...» Shularga javob topolsangiz, bas, yutuq sizniki: xamirdagi qildek bemalol sug'urilib ketasiz!

Ketayotganingizda «Ikkinchi bor bunday qilma! Agar takrorlansa!..» deb po'pisa qilinadi. Qo'rqmang, uch harfdan iborat bir so'z qahat emas: «xo'p» deysiz, albatta.

Biz esa bu sinovlardan hamisha qoqinmay o'tib kelamiz. Kerak bo'lsa, bu daf'a ham o'tamiz...

Bugungi tergovning dastagi ma'lum: «Nega chekasan? Nega kinoga kirasan? Nega Hojiqulovni sharmanda qilding? Nega va nega?..»

To'rdagi kresloni doimiy sohibi - direktor Rahmonov egallagan. O'qituvchilarning ayrimlari stulga, ba'zilar divanga o'rnatilgan. Hammasining ko'zi «jinoyatchilar»da - bizlarda...

Hojiqulovning talabi bilan bizning masalamiz kun tartibida birinchi navbatga qo'yilgan.

Direktor - g'oyat semiz bo'lganidanmi, g'oyat boqibeg'am, ammo xushfe'l, xayrixoh odam. U faqat gazeta o'qish, qaysidir tashkilotlarga sim qoqish, stolidagi qo'ng'iroqni jiringlatib o'tirish kabilarga ishtiyoqmand. Go'yo shundan boshqa muhimroq ishi yo'qdek.

Deylik, biror hujjatga muhr qo'yish kerak bo'lib qolsa, uning nari-berisini obdon aylantirib ko'radi, so'ng zo'r hafsala bilan bosadi...

U bizni ko'p martalab Hojiqulovning hujumidan qutqargan. Bu safar ham umidimiz katta...

- Qani, yigitlar, nima gap? - deb qarshi oladi u bizni va menga yuzlanadi: - Tabriklaymiz, Normatov! Gazetada she'ring chiqqan ekan. O'qib juda xursand bo'ldik. Yasha! Ana shunday yozib turish kerak! Maktabimizning obro'si... men-ku adabiy jihatini unchalik bilmayman, lekin nazarimda durust, menga yoqdi. Nima dedingiz, o'rtoq Hojiqulov?

- E-e, yurishi shu bo'lsa, balo ham chiqmaydi bundan!

- deydi Hojiqulov bidirlab. Bugun meni shuncha o'quvchi oldida sharmanda qildi bu shoirchangiz, o'rtoq Rahmonov!

- Sharmanda bo'lmaslik kerak-da, o'rtoq Hojiqulov! - deydi divanda yastanib o'tirgan G'affor Nuriyevich.

- Shundaymi, Normatov? Bu qanaqa gap? - deydi direktor.

- O'zlari... - deya g'o'ldirab qolaman.

- Nima «o'zlari»? - Hojiqulov buzoq ko'zlarini battar olaytirib o'qrayadi.

- O'zingiz Akbarni 21 musht urdingiz-ku, o'rtoq muallim! - deya gapni ilib ketadi Umar.

- Kim sanabdi shuni? - Ana, o'zi...

Direktorning go'shtdor yuzida negadir jilmayish paydo bo'ladi.

- Umarga bugun «padaringga

la'nat» dedingiz... - deydi o'z navbatida Akbar ham.

- Bo'пти, bo'пти, bolalar, - deydi Rahmonov qo'ng'iroq'ini jiringlatib va o'qituvchilarga murojaat qiladi: - Xo'sh, bularga nima deymiz, o'rtoqlar?

O'qituvchilar bizga birma-bir

munosabat bildira boshlaydi. G'affor Nuriyevich menga:

- Ay, man bu odamni bilaman! Bu odamdan siz aytganchalik andishasizlik chiqmas, degan maning aksiomik fikrimni inkor etmasliklaringiz umididaman!

Lazarev hammamizga:

- Chto s vami, reb'yata? Lamarg Umarga:

- Buning ko'zi yomon tushgan o'zi... Asadov Akbarga:

- A, oxi tek yursang o'lasanmi, oshino?

Hamroqulov ham qo'shiladi:

- Bugun nega darsga kirmading?

Hojiqulov menga:

- Ayt hozir!

Fayziyevani yaxshi ko'rishing yolg'onmi?

Divandan Turobadze:

- Ehtimol sevgidir?.. Lamarg:

- Yo'g'-e, shunday deng? Bunga sevgini kim qo'yibdi, o'zi hali o'quvchi bo'lsa!.. Ha, sevdi deylik, kelib bizga - maktab ma'muriyatiga xabar qilsin edi, maslahat berardik. Bu qanday o'zboshimchalik?!

Hamroqulov cho'zib: - Sevgi? Taka bo'ptilar-da, he-he-he...

Divan yostig'iga yonboshlab olgan shirakayf, bolalar orasida

«Turna piyon» laqabi bilan mashhur geografiya o'qituvchisi Turnayev eshitib-eshitmay har gapga aralashib:

- To'g'ri! Rost aytasiz! Men ham ko'rganman, kerak bo'lsa! - deya g'o'ldiraniq bo'yadi. U

KECHIRASIZ, O'RTOQ MUALLIM!

qachon qaramang mana shu ahvol: shishaning tusini ko'rdi adoyi- tamom...

Fizika o'qituvchisi muloyim Xursandov:

- Yaxshi emas-da, o'quvchilar!

Oxirida Hojiqulov:

- O'rtoq Rahmonov, yo shular ketsin maktabdan, yo...

- Buni keyin gaplashamiz, o'rtoq Hojiqulov, - deya direktor unga g'ijini broq qaraydi. So'ng bizga o'giriladi: - Ikkinchi bor bunday qilmanglar, xo'pmi? Bo'пти, sizlarga javob! Bu yog'ini o'zimiz hal qilamiz.

Bu gal ham biz g'olib!..

Dahlizda boya xonadan chiqqan G'affor Nuriyevich, Turobadze va universitetni shu yil bitirib kelgan Umarning qarindoshi, chet tili o'qituvchisi Ismoil akani uchratamiz. Chekishyapti.

- Ha shovvozlar, omon goldinglarni ishqilib? - deydi kulib Turobadze.

- Ana endi borib g'alaba sharafiga «yarimta» ko'taramiz-da, bevosita! - deb hazil bilan javob qaytaradi Umar.

- Konechno, bevosita!.. Jaloladze, sen bu yoqqa ke! - U Akbarni chetga tortib, qo'lini kiftiga qo'yadi va xuddi o'n yillik qardonday engashib olib allanimani ma'ni-dod qila boshlaydi.

Ichkaridan Lazarev chiqadi.

Erkin A'zam

- Nu-nu, generali moi, debosh? Nichego, bivayet, kak pishet Yesenin: «Ya ne budu bolshe molodim...» Da, vse prodyot, no vi ne budete bolshe generalom!..

Sinf rahbarimiz, rus tilidan dars beradi. Ajoyib, hazilkash odam. Sarkashligimiz bilan boshqa bolalardan ajralib turganimiz uchundir, hazillashib bizni «generallarim» deb ataydi. Uning hisobicha, birinchi general - men, ikkinchisi - Umar, uchinchisi - Akbar...

Maktabda ko'pchilik bizni «Lazarevning generallari» sifatida taniydi. Yolg'iz Hojiqulovgina «Lazarevning bezorilari» deydi.

- Vi ne bespokoytes, reb'yata! Mi sami tut... - deydi Lazarev ko'nglimizni ko'tarib.

- A kak je, konechno! - deydi Akbar bilan maxfiy suhbatini tugatgan Turobadze. - Mi sami s nim... Da, Anatoliy Sultanovich?

- U G'affor Nuriyevichga o'girilib pichirlaydi: - Shularniyam qo'ymaydi-ya, nomard!

- He, uni!.. - G'affor Nuriyevich bizga ko'zi tushib, tilini tishlaydi. - Xo'p, bo'lmasam, yigitlar, sizlarga ruxsat! Hech gap bo'lmaydi, xotirjam bo'laveringlar. O'zimiz bor...

- Da, reb'yata, idite, idite!

Ismoil aka ikki barmog'ini o'ynatib biz bilan fransuzcha xayrlashadi:

- Orevuar!..

...Kechirasiz, o'rtoq muallim!..

(Davomi bor).

Bahorning iliq kunlaridan birida shahrimizning Usmon Nosir ko'chasi bo'ylab ketayotgandim. Shunda yoshligimda qo'shni turadigan o'rtoq'imning buvisidan eshitgan bir hikoyam yodimga tushib ketdi...

Har kuni kundalik yumushlarimni tezda bajarib bo'lib, qo'shni buvining hikoyalari eshitishga oshiqardim. Ularning hech qachon kulib, xursand holda yurganlarini ko'rmaganman.

Hikoyalari boshlashdan avval chuqur ho'rsinib, ko'zlariga yosh olardilar. Bu gal ham shunday bo'ldi. Onaxon bolalik chog'larida sodir bo'lgan voqealarni so'zlab berdilar:

«Avvallari qizlarni 14-15 yoshdan turmushga berishardi. Meni ham 16 yoshimda o'zimdanda 10 yosh katta kishiga majburan uzatishgan. To'y kuni meni aravada kuyovnikiga uzatib ketishayotgandi. Boshimda paranji-yu qo'limda yog'ochdan yasalgan qo'g'irchog'im bor edi. Aravani tez haydashgani uchun qo'g'irchog'im qo'limdan tushib qoldi. Kuyovnikiga kelgach, xafa bo'lib rosa yig'lagandim. Chunki bu qo'g'irchoq men uchun juda qadrli edi-da. Uni onam yog'ochdan yasab bergan va oradan ikki oy o'tarotmas og'ir xastalik tufayli olamdan o'tgan edilar. Shu-shu bu qo'g'irchoqni

qo'limdan qo'ymaydigan bo'lganman. U bilan gaplashsam, xuddi onam bilan so'zlashayotgandek bo'lardim. Yarim kechada uni qidirib topish uchun ko'chaga chiqib ketdim. Uni yo'ldan topib oldim-da, otamning uyi tomon yo'l oldim. Qarasam, chorbog' tomonga qaragan deraza ochiq ekan. Asta ichkariga

YANA BIR USMON NOSIR

kirdimu qo'g'irchog'imni mahkam bag'rimga bosib, uxlab qolibman. Tong otar paytda onam tushimga kirib, menga nasihat qilibdilar: «Qizim, sen endi birovning xasmisan, uyingga qaytgin. Xudo xohlasa bir necha oydan so'ng qo'chqordek o'g'il ko'rasan. Uning ismini Usmon qo'ygin», - dedilar. Uyg'onib qaragam, dadam boshimni silab yig'lab o'tirgan ekanlar. Nasihatlar berib, boshimga paranjimni yopib uyimga kuzatib qo'ydilar...

Xudoning karomati bilan o'g'il ko'rdim, ismini Usmon qo'ydim.

Bolam rosa chiroyli, baquvvat va sog'lom o'sdi. Cho'pdan ot minib o'ynab yurgan 5-6 yoshli chog'ida menga: «Oyijon, men katta bo'lsam jangchi bo'laman. Sizlarni himoya qilaman. Keyin medal olaman. Nomimni hamma taniydi» degandi...

Oradan yillar o'tib o'g'lim 18 yoshga to'lganda 1941 yilgi urush uni o'z komiga tortdi. Dastlab tez-tez maktub yozib turdi. Keyin esa jimib qoldi. Oradan to'rt oy o'tgach xat tashuvchi qo'limga bir maktub tutdi-yu, ko'zlarimga qarolmay yig'lab yubordi. Ne ko'z bilan ko'rayki, bu o'g'limdan

ochiq turadigan darvozalarini yopib qo'yganimda meni koyib berishlari sababini endi tushundim. «Shu eshikdan o'g'lim chiqib ketgan. U albatta qaytib keladi», - der edilar doim.

Oradan yillar o'tib buvining darvozasiga «Usmon Nosir. Urush qatnashchisi. Qahramon» deb yozilgan taxtachani ilib

qo'yishdi. Bu kunlarni ko'rish unga nasib qilganidan ko'ngli biroz taskin topsa-da, o'g'lining jasadi o'zga yurtlarda qolib ketganidan rosa siqilardi. Ancha yillar o'tib buvi 85 yoshida olamdan o'tdi. Bu kun sanasining o'g'lidan qora xat kelgan kun sanasi bilan to'g'ri kelib qolgani hammani hayratga soldi.

Men bu voqeani juda yoshligimda eshitgan edim. U paytlar hali qatag'on qilingan Usmon Nosir haqida hech narsa bilmasdim. Bu ikki adash ismli insonlarning maqsadi va maslagi

o'xshashligi Ollohning karomati bo'lsa kerak. Xali-hanuz Usmon Nosir nomini eshitganimda ko'z oldimda ochiq darvozaga tikilgan o'g'lini intiq kutayotgan onaxonning siymosi namoyon bo'laveradi.

Gulsanam JO'RAQUL qizi.

O'tmishda zolim bir podsho bo'lib, ziroat va tijorat ahlining moliga zulm changalini urgan edi. U bir kuni yelkasiga burgutini qo'ndirib, ovga chiqibdi. Ovdan qaytib kelgach, quyidagi

mazmunda xabar tarqatdi:

«Odamlarga zulm qilgan va sitam tig'ini urgan qo'limni bugundan tiydim. Xalqparvarlik yo'lida o'zimni sobitqadam ayladim. Umidim shulki, bugundan e'tiboran hech qanday zolimning zulmi hech bir odamning uyiga yetib bormaydi. Hech

bir sitamkorning qo'li o'zining eshigini topmaydi!»

Bu xabardan xalqning umid chamanida murod guli g'uncha ochibdi.

Podshoning yaqinlaridan biri qulay fursat topilgan paytda fe'li o'z g'arganligining boisini so'rabdi. Zolim shunday javob qilibdi: «Ovda yurganimda qayoqdandir bir it kelib tulkiga hujum qildi va uning oyog'ini sindirdi. Yo'ldan o'tib ketayotgan bir yo'lovchi esa tosh bilan urib, itning oyog'ini sindirdi. Qilmishiga yarasha yuz berayotgan bu voqealarni ko'rib, o'zimga xulosa chiqardim»...

Qissadan hissa shuki, yomonlik qilgan odam, jafo topqusidir.

Arabchadan Madina SAIDMURODOVA tarjimasini.

(Rivoyat)

BUVIYON

Ne qilsam bari xato
Oyim javrab qoladi.

Buvimlarga-chi, hatto
Dadam quloq soladi.

Fezroq katta bo'lsaydim
Buvimdek sochi oppoq.

Ana o'shanda oyim
Menga solardi quloq.

Zora shunda muallim
Gaplarimni uqsaydi.

Ammo negadir buvim
Bolaligin qo'msaydi.

Nigora RAVSHANOVA,
Toshkent viloyati, Chirchiq shahridagi
2 - maktab o'quvchisi.

SABOQ

DO'STLIK BO'LSA JAHONDA

Do'stlik bo'lsa jahonda,
Finchlik bo'lar dunyoda.
Kim tinchlikni istasa,
Rizqi bo'lar ziyoda.
G'animlikdan do'stlikni,
Ey do'stim, qo'ygin ustun.
Do'sting qancha ko'p bo'lsa,
Bag'ring bo'lar bus-butun.

Nilufar OTAXONOVA,
Toshkent shahar, Hamza tumanidagi
204 - maktabning 4-«E» sinf o'quvchisi.

Mitti masallar

QALAM BILAN O'CHIRG'ICH

Qalam o'chirg'ichga o'qayib dedi:

-Nega mening izimni o'chirganing-o'chirgan?!
-Bo'lmasa o'zing nojo'ya qadam bosmagin-da,-deb tanbeh berdi o'chirg'ich.

XATJILD VA XAT

Xatjild xatga maqtandi:

-Meni odamlar ko'zlari to'rt bo'lib kutadilar. Chunki ularga bir olam quvonch bag'ishlayman.
Xat sekingina xo'rsindi:

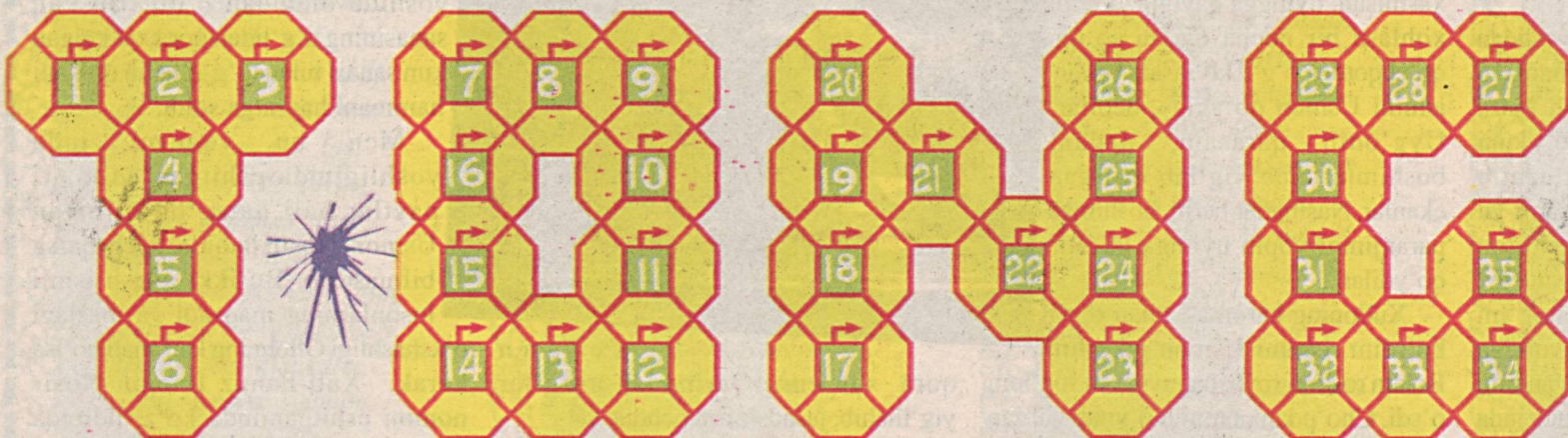
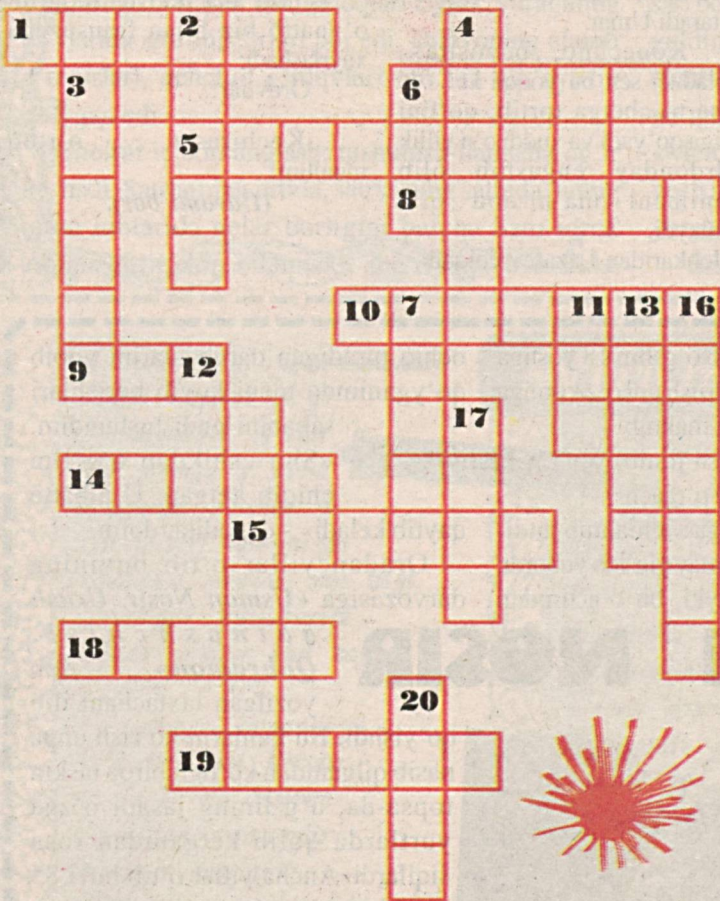
-To'g'riku-ya, ammo bu mening mazmunimga bog'liq-da.
Zulayxo XOLMURODOVA,
Qashqadaryo viloyati, Qarshi tumani, Qovchin qishlog'i.

Eniga: 1.O'zbek tili asoschisi. 3.Inson qoshini o'xshatadigan narsa. 5.Vatanda yashab turib, bevatan qolish muammosini ko'tarib chiqqan adib. 6.Xalq og'zaki ijodi turlaridan biri. 8.«Tug'ma iste'dod» taxallusi sohibi. 9.Inson beli mumtoz adabiyotda nimaga o'xshatiladi? 10.Marg'ilonda tug'ilgan ayol shoira. 14.Shoh va shoir. 15.Voqea va hodisani asta-sekinlik bilan darajama-daraja rivojlantirish jarayoni mumtoz adabiyotda qanday nomlanadi? 18.Alisher Naboiyning eng buyuk asari. 19.Oshiq shoir.

Bo'yiga: 2.«Navoiy» asari muallifi. 4.Uvaysiyni qo'llab-quvvatlagan shoira. 7.Shohning o'ng qo'li. 11.Badiiy adabiyot quroli. 12.Arabcha to'qqizlik. 13.O'ta mubolag'a qo'llash san'ati. 16.A.Navoiyning «Qaro ko'zim» g'azali qanday g'azal? 17.Lirik, ..., dramatik. 20.She'r yozish vositalaridan biri.

Gulshan ERGASHEVA.

1.Jarohat. 2.Tanadagi ichki a'zo. 3.Togo poytaxti. 4.Estrada guruhi. 5.Dunyo, olam. 6.Ochko'zlik. 7.Oqil, bilimdon. 8.Ohang, kuy. 9.Fason. 10.Burch. 11.Peru poytaxti. 12.Portlovchi modda. 13.Kasallik. 14.Pepening do'sti. 15.Adir, kenglik. 16.E. Vohidov dostoni. 17.Vaqt o'lchovi. 18.Sur'at. 19.Aslo. 20.Saroy. 21.Juft son. 22.Uni qizlar qoshiga surtishadi. 23.Dil, yurak. 24.San'at turi. 25.Binobarin. 26.Aziz, erkin. 27.Yozuv. 28. ...-Liza. 29.Kukun turi. 30.Bayroq, gerb, madhiya. 31.Sayyora nomi. 32.Qazilma boylik. 33.Osh turi. 34.Ijod turi. 35.Ibodat.

YULDUZI

Tuzuvchi: Dilafruz BARRIDDINOVA, Navoiy shahri, 11-maktab.

TONG
yulduzi

O'zbekiston Respublikasi
bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:
Umida
ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:
Turobjon JO'RAYEV,
Shuhrat AHMEDOV,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir
o'rinbosari),
Abdusaid KO'CHIMOV,
Nurxon NAFASOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
022- raqam bilan
2003 yil 11 dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir
«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa
ijodiy uyi.
Gazeta
«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa
ijodiy uyi
kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va
chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi.
Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi - 41 487
Buyurtma N: J 1141

Dizayner va sahifalovchi:
Otabek
ESHCHANOV.
Navbatchi:
Ozoda
TURSUNBOYEVA.

Rassom:
Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-10-38
144-38-10
144-63-08
Tel./ faks:
(99871) 144-24-45